

(א) לעיל ט: שבת ע"ג.
(ב) זכמים לט. (יומא יג):
מ"ק ד: הוריות י: מוס' ד:
זכמים פ"א. (א) ויקרא
כ"ג, (ד) דה"י א כד,
(ה) ג"ל נתן ועי' מ"ט,
(ו) ג"ל אכילה, (ז) ז"ל
מענה, (ח) ויעי' מוספות
פסחים ק: ד"ה לנח
ומוספות זכמים ג. ד"ה
אכילה ומוס' מזכ כג. ד"ה
פסח.

הגהות הב"ה

(א) במשנה נתן הכסף
לנשי משמר ומת. מ"ב
פירוש מת קודם שקריבו
הקרין: (ב) רש"י ד"ה
נתנו לכל כהן שיליה דכ"ן
דכ"ג מקריב און משרי
נמי שליה הס"ד ואח"כ
מ"ה ועבודתה ועורה
לאנשי משמר ההוא
אינו ראוי לחלוק להכ"ן
שליה נמי לא מצי
משור הס"ד ואח"כ מ"ה
מקריב אונן דכתיב:
(ג) ד"ה האשם וכו' וקיימא
לן. נ"ב ע"י סוף דף זה:
(ד) תוס' ד"ה אכילה וכו'
מפיק לה ריש לקיש
בהור"ק וקאמר האוכל:
(ה) בא"ד מאי דכתיב כי
ישרים דרבי ה' דניקים
ילי:

גליון הש"ס

גמ' אבר רבא. כתיב זה
בז"מ דף קט ע"ב גופא
ז"ר מנימוי וכו' ובש"ס
מקובלת שם כתב בשם
הרא"ש א"ע שם שלח מדע
דבר קאמר גופא משום
דבעי ממנא אחריני
ודכוותה כפרק הגזול וכו':

הגהות הגר"א

(א) תוס' ד"ה לבעלי וכו'
עד ס"ד מוסגר בזכ"ח
עגולה למתן ועיין במ"ח
ודלא כהפ"י:

הגהות מוה"ב

רנשבורג
(א) תוס' ד"ה או אלו וכו'
דכתיב והתורה וכפל לא
מחיי. עיין ש"ס מקובלת
וד"ק:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

ק"י

עין משפט
נר מצוה

ואם היה זקן. וראוי לעבודה כדמפרש לקמן ואין ראוי לאכילה:
נוסנה. להקריב: לכל כהן שירצה. דהואיל דהוא חזי לעבודה
מנאי לשוייה שליח: ועבודהה ועורה לאנשי משמר. לכיון דלא חזי
לאכילה לא משוי שליח לאכילה: אכילה גסה. שנפשו קשה זה:

ואם היה זקן או חולה נותנה לכל כהן שירצה
ועבודתה ועורה לאנשי משמר האי זקן או
חולה היכי דמי אי דמצי עביד עבודה
עבודתה ועורה נמי תיהוי דידיה ואי דלא
מצי עביד עבודה שליח היכי משוי אמר
רב פפא "שיכול לעשות על ידי הדחק
עבודה דכי עביד ליה ע"י הדחק עבודה
היא ומשוי שליח אכילה" דכי אכיל על ידי
הדחק אכילה גסה היא וְאִכִּילָהּ גְסָה לְאוֹ
כְּלוּם הוּא מְשׁוּם חֵכִי עֲבוּדָתָהּ וְעוֹרָה לְאֲנָשֵׁי
מְשַׁמְרֵי אֹמֶר רַב שֵׁשֶׁת יָאֵם הִיָּה כְּהֵן טַמְא
בְּקִרְבָּן צָבוּר נֹתְנָה לְכָל מִי שִׁירְצָה וְעֲבוּדָתָהּ
וְעוֹרָה לְאֲנָשֵׁי מְשַׁמְרֵי הַיְכָל דְּמִי אִי דְאִיכָא
מְהוּרִים טַמְאִים מִי מְצוּ עֲבָדֵי וְאִי דְלִיכָא
מְהוּרִים עֲבוּדָתָהּ וְעוֹרָה לְאֲנָשֵׁי מְשַׁמְרֵי הָא
טַמְאִים יְגִינְהוּ וְלֹא מְצוּ אֲכִילֵי אֹמֶר רַבֵּי יֵאֵמַר
לְבַעְלֵי מוֹמִין מְהוּרִין שְׂבֹאֲתוֹ מְשַׁמְרֵי אֹמֶר
רַב אִשִּׁי "יָאֵם הִיָּה כְּהֵן גְּדוֹל אוֹנָן נֹתְנָה לְכָל
כְּהֵן שִׁירְצָה וְעֲבוּדָתָהּ וְעוֹרָה לְאֲנָשֵׁי מְשַׁמְרֵי
מֵאִי קַמ"ל תְּנִינָא" וְכֵהֵן גְּדוֹל מְקַרְיָב אוֹנָן
וְאִינוּ אוֹכְלֵי יוֹאִינוּ חוֹלֵק לְאֲכוּל לְעֵרֵב ס"ד
אִמִּינָא כִּי חָם רַחֲמָנָא עֲלֵיהּ דְּכֵהֵן גְּדוֹל
לְקִרְוֵי הוּא אֲבָל לְשׁוּוֵי שְׁלִיחַ לֹא מְצִי
מְשׁוּי קַמ"ל: **בְּתַנְיָא** "הַגְּזוּל אֶת הַגֵּר וְנִשְׁבַּע
לוֹ וּמַת הָרִי זֶה מִשְׁלָם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ לְכַהֲנִים
וְאִשָּׁם לְמוֹזֵבַח שְׂנֵאמֶר יוֹאֵם אֵין לְאִישׁ גּוֹאֵל
לְהִשִּׁיב הָאִשָּׁם אֱלֹוֵי הָאִשָּׁם הַמוֹשֵׁב לֵה'
לְכֵהֵן מִלְּבַד אֵיל הַכְּפוּרִים אֲשֶׁר יִכְפֹּר בּוֹ
עֲלִיוֹ הִיָּה מַעֲלָה אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הָאִשָּׁם וּמַת
הַכֶּסֶף יִתֵּן לְבָנָיו וְהָאִשָּׁם יִרְעָה עַד שִׁיסְתַּאֲב
וְיִמְכֹּר וְיִפְלוּ דְמוֹי לְנִדְבָה" (ב) גִּתָּן הַכֶּסֶף לְאֲנָשֵׁי
מְשַׁמְרֵי וּמַת אֵין הַיּוֹרְשִׁין יִכּוּלִין לְהוֹצִיא
מִידָם שְׂנֵאמֶר "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לְכֵהֵן לוֹ הִיָּה
לְגִתָּן הַכֶּסֶף לְיַהוּדִירִיב וְאִשָּׁם לְיַדְעִיָה יִצָא מֵאִשָּׁם
לְיַהוּדִירִיב וְכֶסֶף לְיַדְעִיָה אִם קִיִּים הָאִשָּׁם
יִקְרִיבוּהוּ בְנֵי יַדְעִיָה וְאִם לֹא יִחֹזֵר וְיִבְיֵא

דְּבִי עֲבִיד ע"י הַדָּחַק עֲבוּדָה הִיא. לְלֹא מְלִינּוּ צִכְהִינֵי פְסוּל
צִנְיִים אֲלֵא דְתַנּוּ חֲכָמִים שִׁיעוּר עַד שִׁירְתָּהּ זֶכֶל שׁוֹמְטִין
(תולין ד' כד:): **אֲכִילָה גְסָה לְאוֹ בְּלוּם הִיא.** מְפִיק (ו) מְדִישׁ
לְקִישׁ דְּלֹאֶר זֶהוּ חוֹלֵן (יְצַמּוֹת ד' ג. וְסָס¹) הַאוֹכֵל אֲכִילָה גְסָה צִיּוּם
הַכְּפוּרִים פְּטוּר מִלֵּל (ו) תַּעֲנוּ וְלֵאמֹר
דְּנִפְרַק מִי שְׂאֵמֶר הִרְיֵי נִזְר וְשִׁמַּע
(מזכ דף קכ. וְסָס) גְצִי הֵא דְלֹאֶר
רַבָּה זָר זָר מִנָּה אֲמַר ר' יוֹחָנָן מֵאִי
דְכַתִּיב (ו) לְדִיקָשׁ יִלְכוּ צִם וּפּוֹשְׁעִים
יִשְׁלּוּ צִם מִשְׁלַל לְשָׁנֵי זַיִן אֲדָם שְׁלָלוּ
פְסָחִיָּהּ אֲחַד אֲכִלוּ לְשֵׁם מְלוֹה וְאֲחַד
אֲכִלוּ לְשֵׁם אֲכִילָה גְסָה זֶה שְׁאֲכִלוּ
לְשֵׁם אֲכִילָה גְסָה וּפּוֹשְׁעִים יִשְׁלּוּ צִם
ח"ל רִישׁ לְקִישׁ רִשַׁע קְרִית לִיָּה נְהִי
לְלֹא עֲזַד מְלוֹה מִן הַמּוֹזֵבַח מְלוֹה
מִיָּהֵא עֲזִיד מִשְׁמַע דִּילָא יְדֵי חוֹזֵבָה
וְי"ל דְּהַסֵּם לֹא קֹאֶמֶר דִּילָא אֲלֵא לְלֹא
מִיקְרֵי רִשַׁע וְעוֹד דְּהַסֵּם לֹא מִיִּירֵי
זְאוּלוּ אֲכִילָה גְסָה מִמַּשׁ אֲלֵא כְלוּמֶר
שְׁאֵין אֲכִלוּ לְשֵׁם פְּסָח אֲלֵא כְדִי
לְהִיֹּת שְׂבַע מַדַּע דְּלֹא קֹאֶמֶר אֲכִילָה
גְסָה אֲלֵא לְשֵׁם אֲכִילָה גְסָה וְעִי"ל
דְּשִׁמִּי אֲכִילוֹת גְּסוֹת הֵן: **אִי דְאִיכָא**
מְהוּרִין טַמְאִין מִי מְצוּ עֲבָדֵי. לְרַב
שֶׁשֶׁת פְּרִיךְ דְּשִׁמְעִין לִיָּה לְרַב שֶׁשֶׁת
דְּלֹאֶר זֶב"ק דִּיּוּמָא (דף ק"ו): טוֹמְאָה
דְּחִוּיָה זְבָבוּר וְאִי אִיכָא טוֹמְאִים
וְטוֹרוּקִין לֹא מְצוּ עֲבָדֵי טוֹמְאִים וְאִיכָא
דְּפִלְגֵי הַסֵּם וְאֲמַר דְּטוֹמְאָה הוֹמֵרָה
זְבָבוּר וְאִפִּי אִיכָא טוֹמְאִים וְטוֹרוּקִים
מְצוּ עֲבָדֵי טוֹמְאִים:
[א] **לְבַעְלֵי** מוֹמִין מְהוּרִין. תִּימָה
וְעוֹרָה אֲמַאי הוּא לְבַעְלֵי
מוֹמִין: **תְּנִינָא** כ"ג מְקַרְיָב
אוֹנָן. תִּימָה אֲמַאי לֹא פְרִיךְ נְמִי
לְרַב שֶׁשֶׁת מְנִינָא טַמְאָה מוֹמֶר
זְבָבוּר:

קעו א מיי פ"ד מהל'
כלי המקדש ה"ל ח:
קעו ב מיי פ"י מהל'
מעשה קרבנות
הלכה יא:
קעו ג ד מיי פ"ק
ד מהלכות כלי
המקדש הלכה ט ועיין
בהשגות ובכ"מ:
קעו ד ה מיי שם הלכה י
סגנון עיני קעב:
קפ א מיי פ"ב מהלכות
ביאת המקדש הלכה
ו ופרק ד מהלכות כלי
המקדש הלכה י:
קפא ז ה מיי פ"ב מהל'
ביאת המקדש הלכה
ח:
קפב ט מיי פ"ח מהל'
מזילה הלכה ד ה:
קפג י מיי שם הל' י:
קפד כ מיי שם הלכה
יא:
קפה ל מיי שם הלכה
יב:
קפו מ ג מיי שם הלכה
יג:
קפז ס מיי שם הלכה
יד:
קפח ע מיי שם הלכה
יז:

תורה אור השלם

1. ואם אין לאיש גאל
להשיב האשם אליו
האשם המושב ליה לבחון
מלבד איל הכפרים אשר
יכפר בו עליו:
במדבר ה ח
2. ואיש את קרשיו לו
יהיו איש אשר יתן לבחון
לו יתקן: במדבר ה י
3. והתודו את חטאתם
אשר עשו והשיב את
אשמו בראשו והמישונו
יטף עליו ויתן לאשר
אשם לו: במדבר ה ז

מוסף רש"י

כהן גדול מקריב אונן.
דחמנא שרייה דכתיב
לאכיו ולאמו לא יעמא ומן
המקדש לא יאל ולא יחלל
וגו' ודכתיב ליה שמיטת
קדשים (ובח"ס סו) גמט
אכיו ולאמו, שאינו נזיך
לנחמ מקדשו כלל ויטל
להיות עומד ומקריב, כי לא
חילל עבודתו בכך, ומינה
ילפינן הא כהן הדיוט שלא
יאל חילל (יומא ג' ובעי"ז
בזח"ס צט). ואינו חולק
לאכול לערב. כשפטר
מאנינו (זכמים שם) שלא
הותרה כהן אלא עבודה,
וקדשים אכורים לאוין, קל
ומומר ממעשר הקל
שאמרה מורה לא אכלתי
כזווי ממנו (יומא ג').
כשהוא אומר מלבד
איל הכפורים. זה איל
אשם שמנא על שנות
סקי שנשבע (ערכין כח:).

תִּימָה אֲמַאי לֹא קֹאֶמֶר
לְאִפּוּקֵי מְדַרְבָּא כְּדִקְאֶמֶר לְעִיל:
או אִינוּ אֲלֵא הַמוֹשֵׁב זֶה בְּפֵל.
תִּימָה הִיכִי מ"ל זֶה כֶּפֶל וְהֵלֵא אֵין
מִתְחַיֵּיב כֵּהֵן אֲלֵא זֶהוּדְלָתוֹ [א] דְּכַתִּיב
וְהַתּוֹרָה וּכְפֶל לֹא מְחַיֵּיב זֶהוּדְלָתָהּ:
א
לְמֵאִי נ"מ לְאִפּוּקֵי מִמַּתְנִיתִין.
תִּימָה אֲמַאי לֹא קֹאֶמֶר
לְאִפּוּקֵי מְדַרְבָּא כְּדִקְאֶמֶר לְעִיל:
או אִינוּ אֲלֵא הַמוֹשֵׁב זֶה בְּפֵל.
תִּימָה הִיכִי מ"ל זֶה כֶּפֶל וְהֵלֵא אֵין
מִתְחַיֵּיב כֵּהֵן אֲלֵא זֶהוּדְלָתוֹ [א] דְּכַתִּיב
וְהַתּוֹרָה וּכְפֶל לֹא מְחַיֵּיב זֶהוּדְלָתָהּ:
א
אִשָּׁם אַחֵר שְׁהִמְכִּיא גּוֹזֵלוֹ עַד שְׁלֹא הִבִּיא אֲשָׁמוֹ עַד
שְׁלֹא הִבִּיא גּוֹזֵלוֹ לֹא יִצָא נִתָּן אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא נִתָּן אֶת הַחוֹמֶשׁ אֵין הַחוֹמֶשׁ
מֵעַכְב: **גְּבַל** ת"ר אִשָּׁם זֶה קֶרֶן הַמוֹשֵׁב זֶה חוֹמֶשׁ אוֹ אִינוּ אֲלֵא אִשָּׁם זֶה
אֵיל וְלִמֵּאִי נִפְקָא מִינָה לְאִפּוּקֵי מְדַרְבָּא דְּאֹמֶר רַבֵּי גּוֹזֵל הַגֵּר שֶׁהוֹזִירוֹ בְּלִילָה
לֹא יִצָא הַחֹזֵירוֹ חֲצִאֵין לֹא יִצָא מ"ט אִשָּׁם קְרִיָּה רַחֲמָנָא כְּשֶׁהוּא אוֹמֶר מִלְּבַד
אֵיל הַכְּפוּרִים הוּי אוֹמֶר אִשָּׁם זֶה קֶרֶן תְּנִיא אֵיךְ אִשָּׁם זֶה קֶרֶן הַמוֹשֵׁב זֶה
חוֹמֶשׁ אוֹ אִינוּ אֲלֵא אִשָּׁם זֶה חוֹמֶשׁ לְמֵאִי נִפְקָא מִינָה לְאִפּוּקֵי מִמַּתְנִיתִין
דְּתַנָּן נִתָּן לוֹ אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא נִתָּן לוֹ אֶת הַחוֹמֶשׁ אֵין הַחוֹמֶשׁ מֵעַכְב אֲדַרְבָּה
חוֹמֶשׁ מֵעַכְב כְּשֶׁהוּא אוֹמֶר "וְהִשִּׁיב אֶת אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְהַמִּישִׁיתוֹ הוּי אוֹמֶר
אִשָּׁם זֶה קֶרֶן תְּנִיא אֵיךְ אִשָּׁם זֶה קֶרֶן הַמוֹשֵׁב זֶה חוֹמֶשׁ וּבְגוֹל הַגֵּר הַכְּתוּב
מְדַבֵּר אוֹ אִינוּ אֲלֵא הַמוֹשֵׁב זֶה כֶּפֶל וּבְגִיבִית הַגֵּר הַכְּתוּב מְדַבֵּר כְּשֶׁהוּא
אוֹמֶר וְהִשִּׁיב אֶת אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְהַמִּישִׁיתוֹ הִרִי בְּמִמּוֹן הַמִּשְׁתַּלֵּם בְּרֹאשׁ
הַכְּתוּב מְדַבֵּר גּוֹפֵא "אֹמֶר רַבֵּי גּוֹל הַגֵּר שֶׁהוֹזִירוֹ בְּלִילָה לֹא יִצָא הַחֹזֵירוֹהוּ
חֲצִאֵין לֹא יִצָא מֵאִי טַעֲמָא אִשָּׁם קְרִיָּה רַחֲמָנָא וְאֹמֶר רַבֵּי גּוֹזֵל הַגֵּר שְׁאֵין בּוֹ
שׁוּה פְרוּטָה לְכָל כְּהֵן וְכֵהֵן לֹא יִצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ מ"ט דְּכַתִּיב הָאִשָּׁם הַמוֹשֵׁב
עַד שִׁיָּהָא הַשְׂבָּה לְכָל כְּהֵן וְכֵהֵן כְּעִי רַבֵּי אֵין בּוֹ לְמִשְׁמַרְתַּי יַהוּדִירִיב וְיִשׁ בּוֹ
לְמִשְׁמַרְתַּי

אֵיל הַכְּפוּרִים הוּי אוֹמֶר אִשָּׁם. דְּרִישָׁא קֶרֶן הוּא: אוֹ אִינוּ אֲלֵא אִשָּׁם זֶה חוֹמֶשׁ. וּמוֹשֵׁב זֶה קֶרֶן וְנ"מ לְאִפּוּקֵי מִמַּתְנִיתִין דְּתַנָּן אֵין חוֹמֶשׁ מֵעַכְב
נִימָא אֲדַרְבָּה חוֹמֶשׁ מֵעַכְב דְּאִשָּׁם קְרִיָּה רַחֲמָנָא לְשׁוֹן קֶרֶן כְּשֶׁהוּא אוֹמֶר כו': מִשְׁתַּלֵּם זֶהוּ אִשָּׁם. קֶרֶן לְזָדוּ שְׁהוּא רֹאשׁ: לְלֵל כֶּהֵן וְכֵהֵן.
שְׂבַמְשַׁמֵּר וּמוֹסָף מְשֻׁלוֹ עוֹד לְהַשְׁלִים: אֵין צו. שׁוּה פְרוּטָה לְכָל מְשַׁמֵּר יַהוּדִירִיב וְיִשׁ בּוֹ שׁוּה פְרוּטָה לְכָל מְשַׁמֵּר יַדְעִיָּה שְׁהֵן מוֹעֲטִין מֵהוּ: